EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 7.6.2011
SEK(2011) 819 lopullinen

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Tšekin kansallisesta uudistusohjelmasta vuodelta 2011

sekä siihen sisältyvä neuvoston lausunto

Tšekin tarkistetusta lähentymisohjelmasta vuosiksi 2011–2014

{SEK(2011) 712 lopullinen}

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Tšekin kansallisesta uudistusohjelmasta vuodelta 2011

sekä siihen sisältyvä neuvoston lausunto

Tšekin tarkistetusta lähentymisohjelmasta vuosiksi 2011–2014

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97[1] ja erityisesti sen 9 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen[2],

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

on kuullut talous- ja rahoituskomiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 26 päivänä maaliskuuta 2010 Euroopan komission ehdotuksen, jolla käynnistetään uusi työllisyys- ja kasvustrategia, Eurooppa 2020. Strategian lähtökohtana on tehostaa talouspolitiikan koordinointia. Strategia keskitetään avainalueisiin, joilla tarvitaan toimia Euroopan kestävän kasvun vauhdittamiseksi ja kilpailukyvyn lisäämiseksi.

(2) Neuvosto antoi 13 päivänä heinäkuuta 2010 suosituksen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista (2010–2014) ja hyväksyi 21 päivänä lokakuuta 2010 päätöksen jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista[3]. Yhdessä nämä muodostavat ns. yhdennetyt suuntaviivat. Jäsenvaltioita kehotettiin ottamaan yhdennetyt suuntaviivat huomioon kansallisessa talous- ja työllisyyspolitiikassaan.

---

1 EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.
2 EUVL C …, s..
3 Pidetään voimassa vuonna 2011 19 päivänä toukokuuta 2011 annetulla neuvoston päätöksellä 2011/308/EU.

(3) Komissio hyväksyi 12 päivänä tammikuuta 2011 ensimmäisen vuotuisen kasvuselvityksen. Tästä alkoi uusi talouden ohjauksen ja hallinnan jakso EU:ssa ja ensimmäinen politiikan yhdennetyn etukäteiskoordinoinnin EU-ohjausjakso, jonka perusta on Eurooppa 2020 -strategiassa.

(4) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 25 päivänä maaliskuuta 2011 julkisen talouden vakauttamisen ja rakenneuudistuksen painopisteet (jotka ovat 15 päivänä helmikuuta ja 7 päivänä maaliskuuta 2011 annettujen neuvoston päätelmien ja komission vuotuisen kasvuselvityksen mukaisia). Se korosti, että etusijalle on asetettava talousarvioiden tervehdyttäminen ja julkisen talouden kestävyyden palauttaminen, työttömyyden vähentäminen työmarkkinauudistusten avulla sekä uudet kasvua edistävät toimet. Se kehotti kaikkia jäsenvaltioita toteuttamaan näihin painopisteisiin perustuvia konkreettisia toimenpiteitä, jotka sisällytetään niiden vakaus- tai lähentymisohjelmiin ja kansallisiin uudistusohjelmiin.

(5) Tšekki toimitti vuonna 2011 laaditun kansallisen uudistusohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2011 ja vuosia 2011–2014 koskevan tarkistetun lähentymisohjelmansa 5 päivänä toukokuuta 2011. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.

(6) Tšekin kaupan avoimuuden vuoksi maailmanlaajuinen finanssikriisi heikensi tuntuvasti BKT:n kasvua ja pahensi työttömyyttä maassa. BKT:n määrä supistui 4,1 prosenttia vuonna 2009, koska vienti ja kotimaiset investoinnit supistuivat. Työttömyysaste kasvoi huomattavasti, sillä vuonna 2008 se oli 4,4 prosenttia ja vuonna 2010 peräti 7,3 prosenttia. Työllisyysaste puolestaan heikkeni 2 prosenttiyksiköllä vuodesta 2008 vuoteen 2010. Tšekin suuri avoimuus kansainväliselle kaupalle ja sen tärkeimpien kauppakumppanien nopea elpyminen ovat niin ikään helpottaneet BKT:n määrän kasvun palautumista 2,3 prosenttiin vuonna 2010, ja nämä tekijät helpottavat kohtuullista elpymistä myös jatkossa.

(7) Neuvosto on neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 mukaisen tarkistetun lähentymisohjelman arvioinnin perusteella sitä mieltä, että ohjelman perustana olevat makrotalouden oletukset ovat kahden ensimmäisen ohjelmavuoden osalta uskottavia ja sen jälkeen suotuisia. Ohjelma perustuu vuoden 2012 osalta alempaan kasvuennusteeseen kuin komission yksiköiden kevään 2011 talousennuste. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että todelliset julkiset kulutusmenot supistuvat edelleen tasaisesti, mitä ei ole otettu huomioon vuotta 2012 koskevassa komission ennusteessa, joka perustuu oletukseen, että politiikka säilyy ennallaan. Ohjelman mukaan julkisen talouden alijäämä supistuu alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2013 ja edelleen 1,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2014. Suunniteltu vakauttaminen perustuu lähinnä menojen hillitsemiseen. Ehdotetut toimenpiteet ovat jokseenkin riittävät, jotta neuvoston suosittamaan tavoitteeseen päästään vuonna 2013. Siihen, miten ohjelmassa esitetyt toimenpiteet vaikuttavat talouden toteutumaan, liittyy kuitenkin riskejä. Lisäksi tavoitteiden saavuttaminen ohjelman loppuvuosina näyttäisi perustuvan pitkälti suotuisiin suhdanneoloihin ja julkisen hallinnon jatkuvaan tehostamiseen, mitä voi olla yhä vaikeampi toteuttaa käytännössä. Keskipitkän aikavälin julkisen talouden tavoite oletetaan saavutettavan ohjelmakauden jälkeen. Keskimääräiset vuotuiset julkisen talouden toimet ovat alle 1 prosentti BKT:sta vuosina 2011–2013 neuvoston 2 päivänä joulukuuta 2009 antaman liiallisen alijäämän menettelyn mukaisen suosituksen mukaisesti.

(8) Ohjelmassa asetetaan selkeä tavoite alentaa julkisen talouden alijäämä alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2013 mennessä. Haasteena on varmistaa, että toimenpiteet, joiden avulla alijäämää saadaan supistettua vuosina 2011–2013 ja myös seuraavina vuosina, eivät vaaranna pitkän aikavälin kasvua. Tätä varten on erityisesti turvattava koulutusmenot ja julkiset T&K-menot ja varmistettava, että toimenpiteet takaavat riittävän puskurin väestönkehityksestä johtuvalle menojen lisääntymiselle.

(9) Julkisen talouden vakauttamisstrategiaan sisältyy toimenpiteitä, jotka vaikuttavat alv-tuloihin: alempaa alv-astetta on tarkoitus korottaa vuosina 2012 ja 2013 ja korkeampaa sen sijaan alentaa vuonna 2013. Hallitus aikoo myös vuodesta 2013 alkaen lisätä arvonlisäverovelvollisten yritysten lukumäärää. Ohjelman mukaan verotulojen pitäisi näiden muutosten seurauksena kasvaa 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2012 ja edelleen 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2013. Lisäksi näyttäisi olevan edellytyksiä lisätä välillisistä veroista saatavia tuloja, jotka olivat 11,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2010, kun EU:n keskiarvo oli 13,4 prosenttia. Näin voitaisiin kenties siirtää verorasitusta pois työn verotuksesta. Lisäksi todellisten alv-tulojen ja teoreettisen arvonlisäverovelvollisuuden välisen erotuksen arvioidaan olevan huomattavasti yli EU:n keskiarvon, mikä edellyttää toimenpiteitä verosääntöjen noudattamisen parantamiseksi.

(10) Eläkejärjestelmän uudistaminen on tärkeä kysymys, sillä väestön ikääntymisen vaikutukset julkiseen talouteen arvioidaan selvästi EU:n keskiarvoa suuremmiksi. Hallitus on esittänyt kaksi ehdotuspakettia. Parlamentti hyväksynee ensimmäisen paketin syyskuuhun 2011 mennessä. Se koskee julkista jakojärjestelmäpilaria, joka on ollut alijäämäinen vuodesta 2009 lähtien. Paketti käsittää muun muassa lakisääteisen eläkeiän korottamisen siten, että se on sekä naisille että miehille 67 vuotta vuonna 2041. Nämä parametrien muutokset voivat korjata julkisen talouden kestävyysongelmaa jossain määrin, mutta ne eivät välttämättä ole riittävä vastaus väestön ikääntymisestä johtuviin haasteisiin. Toinen paketti, jota hallitus ei ole vielä virallisesti hyväksynyt, muodostuisi vuonna 2013 käyttöön otettavasta vapaaehtoisesta toisesta yksityisestä pilarista. Tarkoituksena on lisätä eläketulojen monipuolisuutta ja tukea niiden riittävyyttä tulevaisuudessa edistämällä yksityisten säästöjen muodostumista. Pilari ei kuitenkaan ehdotetussa muodossaan juuri kannusta järjestelmään liittymistä, vaan saattaa itse asiassa lisätä edellä kuvattuja pitkän aikavälin paineita. Tällaisten eläkejärjestelmien toimintakustannuksia on niin ikään analysoitava huolellisesti, sillä järjestelmän tehokkuuden takaamiseksi ne on pidettävä mahdollisimman alhaisina.

(11) Työmarkkinoita pidetään kohtuullisen joustavina, eikä niillä näkynyt merkkejä suuremmista häiriöistä ennen maailmanlaajuista finanssikriisiä. Eräät rakenteelliset heikkoudet ovat kuitenkin ilmeisiä. Keskeisen haasteen muodostavat äitiyslomalta työmarkkinoille palaavia naisia kohtaavat vaikeudet. Ongelman merkitystä lisäävät sen laajat taloudelliset oheisvaikutukset: pidemmät jaksot työelämän ulkopuolella, suuri sukupuolten välinen työllisyyskuilu ja jäsenvaltioiden suurin sukupuolten välinen palkkakuilu. Varhainen työhönpaluu on edelleen vaikeaa, vaikka hallitus on pyrkinyt antamaan vanhemmille enemmän valinnanvaraa vanhempainloman pituuden suhteen. Ongelma johtuu osittain siitä, että yritykset eivät ole kovin halukkaita tarjoamaan osa-aikaisia työsopimuksia, jollaisia pienten lasten vanhemmat usein hyödyntävät muissa jäsenvaltioissa. Osittain syynä on etenkin alle 3-vuotiaiden lasten kohtuuhintaisten päivähoitopaikkojen rajoitettu saatavuus.

(12) Vaikka kokonaistyöttömyysaste on selvästi alle EU:n keskiarvon, pitkäaikaistyöttömyys lisääntyy erityisesti 20–29-vuotiaiden keskuudessa. Alhaisen koulutustason omaavilla ja muilla matalapalkkaisilla työntekijöillä on huomattavia vaikeuksia löytää työpaikka. Korkea pitkäaikaistyöttömyys johtuu liian niukasti rahoitetusta ja suhteellisen passiivisesta työmarkkinapolitiikasta sekä siitä, että aktiiviseen osallistamiseen tähtäävien toimien osanottajamäärä on jäänyt vähäiseksi.

(13) Liiketoimintaympäristöä hankaloittavaan julkishallinnon tehottomuuteen voitaisiin puuttua panemalla voimassa olevat strategiat kattavasti täytäntöön. Hallitus käynnisti vuonna 2007 parempaa sääntelyä koskevan kampanjan ja korruptiontorjuntastrategian vuosiksi 2011–2012. Niihin sisältyvät toimenpiteet ovat tärkeitä, jotta voidaan parantaa Tšekin lainsäädäntö- ja sääntelykehyksen laatua, joka kansainvälisten tutkimusten perusteella on EU:n keskiarvon alapuolella, ja vahvistaa yritysten luottamusta. Yhtenä haasteena on julkishallinnon vakauttaminen, sillä toistuvat ja laajamittaiset uudelleenjärjestelyt heikentävät sen tehokkuutta. Tätä varten olisi tärkeää saada hyväksytyksi valtion virkamiehiä koskeva laki, jota on toistuvasti lykätty. Hallitus on äskettäin hyväksynyt toimenpiteitä, jotka lisäävät julkisten hankintamenettelyjen avoimuutta. Yksi sääntelykehyksen osatekijä, nimittäin tietynlaiset yrityksen osakkeet, joiden avulla varallisuutta voidaan siirtää täysin nimettömästi, on kuitenkin edelleen riskialtis, minkä vuoksi siihen olisi kiinnitettävä huomiota.

(14) Kriisin odotetaan vaikuttaneen potentiaaliseen kasvuun negatiivisesti. Inhimillisen pääoman kehittäminen on tärkeää, sillä vaikka suuri osa nuorisosta on kirjoilla yliopistossa, haittana on koulutuksen puutteellinen laatu; Tšekin korkea-asteen oppilaitokset ovat saaneet kansainvälisissä laatuarvioissa huonot arvosanat. Lisäksi opiskelijaa kohti käytetyt varat kuuluvat vertailukelpoisiksi muutettuina EU-maiden alimpaan neljännekseen. Erityisen niukasti varoja käytetään perusasteen koulutukseen. Kansallisessa uudistusohjelmassa ehdotetaankin toteutettavaksi kaikkia koulutusasteita koskevia toimenpiteitä. Korkea-asteen koulutuksen laaja-alaista uudistusta on valmisteltu jo vuosia. Laadukkaan ja tehokkaan korkea-asteen koulutuksen turvaaminen on tärkeää kilpailu- ja innovaatiokyvyn kannalta.

(15) Komissio on arvioinut Tšekin lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman[4]. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Tšekin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyden kannalta. Lisäksi se on arvioinut, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska Euroopan unionin talouden ohjausta ja hallintaa on tarpeen tehostaa kokonaisuudessaan antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Tämän perusteella komissio katsoo, että pääpaino olisi pidettävä julkisen talouden vakauttamisessa samalla kun suojataan kasvua edistävät menot. Julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys riippuu suurelta osin siitä, saadaanko tarpeellinen eläkejärjestelmän uudistus nyt toteutettua. On erittäin tärkeää lisätä erityisesti naisten osallistumista työmarkkinoille ja tarjota pitkäaikaistyöttömille työllistymismahdollisuuksia. Kilpailukyvyn kannalta on myös olennaisen tärkeää parantaa edelleen julkisten palvelujen laatua ja sääntelykehystä sekä korkea-asteen koulutuksen laatua.

[4] SEC(2011) 712.

(16) Neuvosto on tutkinut Tšekin tarkistetun lähentymisohjelman vuodelta 2011 edellä esitetyn arvioinnin perusteella ja ottaen huomioon myös Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 126 artiklan 7 kohdan nojalla 2 päivänä joulukuuta 2009 annetun neuvoston suosituksen. Neuvoston lausunto[5] on esitetty erityisesti jäljempänä 1 ja 2 kohdassa esitetyissä suosituksissa. Neuvosto on tutkinut Tšekin kansallisen uudistusohjelman ottaen huomioon 25 päivänä maaliskuuta 2011 hyväksytyt Eurooppa-neuvoston päätelmät,

SUOSITTAA, että Tšekki toteuttaisi vuosina 2011–2012 toimia, joilla se

(1) panee täytäntöön kaavaillun vakautuksen vuonna 2011 ja toteuttaa pysyviä tasapainottavia toimenpiteitä siltä varalta, että tulot supistuvat tai menoissa lipsutaan; hyväksyy finanssipoliittisia toimenpiteitä vuotta 2012 koskevan ohjelman mukaisesti ja tukee vuodelle 2013 asetettujen tavoitteiden saavuttamista kohdennetummin toimenpitein; välttää kasvua edistävien menojen leikkaamista ja hyödyntää käytettävissä olevaa liikkumavaraa välillisten verotulojen lisäämiseen, parantaa verosääntöjen noudattamista ja vähentää veronkiertoa;

(2) toteuttaa kattavan eläkeuudistuksen, jotta voidaan parantaa julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä ja varmistaa eläkkeiden riittävyys tulevaisuudessa; toimissa olisi keskityttävä ensinnäkin julkisen pilarin lisämuutoksiin, muun muassa korottamalla lakisääteistä eläkeikää suunniteltua nopeammin, ja edistämällä iäkkäämpien työntekijöiden työllisyyttä; toiseksi olisi edistettävä yksityisiä säästöjä; tässä yhteydessä on varmistettava, että suunniteltu rahoitusjärjestelmä houkuttelee laajaan osallistumiseen ja että se muodostetaan niin, että hallinnolliset kulut ovat läpinäkyviä ja alhaisia;

(3) edistää työmarkkinoille osallistumista vähentämällä pienten lasten vanhempien esteitä palata työelämään siten, että lisätään kohtuuhintaisten lastenhoitopalvelujen tarjontaa ja saatavuutta; lisää joustavampien työjärjestelyjen, kuten osa-aikatyön, houkuttelevuutta ja tarjontaa;

(4) vahvistaa julkisten työvoimapalvelujen valmiuksia parantaa ammatillisen koulutuksen, työnvälityspalvelujen ja yksilöllisten palvelujen laatua ja tehokkuutta sitomalla ohjelmien rahoitus niiden tuloksiin; ottaa sidosryhmien kuulemisen perusteella käyttöön iäkkäämmille, nuorille ja matalan taitotason työntekijöille sekä muille haavoittuville ryhmille räätälöityjä koulutusohjelmia;

(5) toteuttaa tarvittavat toimenpiteet julkisten palvelujen laadun parantamiseksi aloilla, jotka ovat keskeisiä liiketoimintaympäristön kannalta; tässä yhteydessä nopeuttaa korruptiontorjuntastrategian täytäntöönpanoa määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti, hyväksyy valtion virkamiehiä koskevan lain, jotta voidaan edistää julkishallinnon vakautta ja tehostamista, ja tarkistaa kauppalakia nimettömän osakkeenomistuksen poistamiseksi;

[5] Lausunnosta on säädetty neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 3 kohdassa.

(6) perustaa korkea-asteen oppilaitosten laatuarviointia varten läpinäkyvän järjestelmän, joka sidotaan oppilaitosten rahoitukseen, korkea-asteen suorituskyvyn parantamiseksi.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja